

AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I

POŠTANSKU DJELATNOST

Saopštenje za medije

Podgorica: 1. jul 2021. godine

Smanjenje cijena usluga rominga u državama Zapadnog Balkana

Primjena sljedeće faze smanjenja cijena usluga rominga u državama Zapadnog Balkana počinje danas, 01.07.2021. godine. Glavna karakteristika ove faze smanjenja cijena usluga rominga u regionu Zapadnog Balkana je primjena tzv. "roming kao kod kuće" sistema naplate (eng. "*roaming like at home*" - RLAH). U cilju implementacije ove faze u smanjenju cijena usluga rominga, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost je sprovela sve aktivnosti koje su predviđene Sporazumom o smanjenju cijena usluga rominga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama u regionu Zapadnog Balkana. To znači da je Agencija, u koordinaciji sa regulatornim tijelima iz regiona, donijela odgovarajuće akte koji su neophodni za punu implementaciju ove faze, u skladu sa potpisanim Sporazumom i odgovarajućim propisima Evropske Komisije. Agencija je donijela:

- Odluku kojom je Crnogorskom Telekomu, Telenoru i Mtelu naložila da od 01.07.2021. godine, primijene sljedeći korak u smanjenju cijena usluga rominga u državama Zapadnog Balkana,
- Pravilnik o utvrđivanju detaljnih pravila o primjeni "politike fer korišćenja", o metodologiji procjene održivosti ukidanja dodatnih naknada za regulisane maloprodajne usluge rominga i o zahtjevu koji podnosi operator za potrebe te procjene, kojim su precizno propisane situacije u kojima operatori mogu da odstupe od mehanizma naplate koji je propisan Odlukom,
- Smjernice za implementaciju navedene Odluke i Pravilnika na nivou maloprodaje (Smjernice za maloprodajni roming u regionu Zapadnog Balkana), sa ciljem jednostavnije primjene ovih propisa.

Odluka, Pravilnik i Smjernice su usklađeni sa odredbama Sporazuma o smanjenju cijena usluga rominga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama u regionu Zapadnog Balkana, kao i relevantnim propisima Evropske Komisije i BEREC-a (Tijelo evropskih regulatora elektronskih komunikacija), na osnovu kojih se navedeni princip naplate primijenjuje u članicama Evropske Unije.

Sve navedene aktivnosti su sprovedene na osnovu Sporazuma o smanjenju cijena usluga rominga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama u regionu Zapadnog Balkana, koji je zaključen 04.04.2019. godine u Beogradu između ministarstava nadležnih za oblast elektronskih komunikacija: Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Republike Sjeverne Makedonije, Republike Srbije i Kosova. Ispred Vlade Crne Gore sporazum je potpisalo tadašnje Ministarstvo ekonomije.

Primjena regulacije „roming kao kod kuće“ znači da će korisnik elektronske komunikacione usluge u romingu (telefonski pozivi, SMS poruke i prenos podataka - pristup Internetu) u regionu Zapadnog Balkana koristiti u skladu sa uslovima i cijenama iz tarifnog paketa koji koristi u svojoj matičnoj mreži.

Opšte pravilo jeste da pravo na roming po domaćim cijenama korisnik ima tokom boravka u bilo kojoj državi Zapadnog Balkana dok god provodi više vremena kod kuće nego u inostranstvu ili svoj mobilni telefon koristite više kod kuće nego u inostranstvu. To se smatra „fer korišćenjem“ usluga rominga. Za provjeru fer korišćenja operator može provjeriti vrijeme i potrošnju korisnika u romingu tokom najmanje zadnja četiri uzastopna mjeseca.

Minuti, SMS poruke i gigabajti podataka koje korisnik potroši u drugoj državi Zapadnog Balkana oduzimaće se od resursa, ako su isti uključeni u korisnikov tarifni paket, ili naplaćivati po cijenama za korisnikov tarifni paket, koje se naplaćuje i kod kuće (u državi u kojoj korisnik živi, radi ili studira). Za razliku od dosadašnje prakse, korisnici više neće morati da plaćaju nikakve dodatne naknade za korišćenje usluga rominga u regionu Zapadnog Balkana, uz nekoliko izuzetaka koji su opisani u daljem tekstu.

Radi ilustracije, to praktično znači da korisnik iz Crne Gore, kada se nalazi u romingu u regionu Zapadnog Balkana i kada poziva telefonske brojeve iz regiona Zapadnog Balkana plaća iste cijene kao kada pozive obavlja iz svoje domaće mreže. U slučaju tarifnog paketa koji uključuje određenu količinu minuta uključenih u pretplatu, obavljani pozivi oduzimaće se od ukupne količine minuta koja je uključena u korisnikov tarifni paket. Ako kod kuće korisnik u tarifnom paketu ima neograničenu količinu poziva prema drugim mrežama u Crnoj Gori i prilikom rominga u regionu Zapadnog Balkana će imati na raspolaganju neograničenu količinu poziva. Dolazni pozivi iz regiona Zapadnog Balkana, za korisnike koji se nalaze u romingu u regionu Zapadnog Balkana se neće naplaćivati. Ista pravila važe i za SMS poruke. Takođe i korišćenje usluge prenosa podataka u romingu u regionu Zapadnog Balkana će se naplaćivati po cijenama po kojima se ova usluga naplaćuje u Crnoj Gori, ili u slučaju tarifnog paketa koji uključuje određenu količinu podataka, prenešena količina podataka u romingu oduzimaće se od ukupne količine podataka koja važi za taj tarifni paket.

U cilju sprečavanja zloupotrebe ili prekomjernog korišćenja usluga rominga u regionu Zapadnog Balkana, operatori mogu da primijene tzv. „politiku fer korišćenja“ usluga u romingu. To praktično znači da korisniku u slučaju određenih tarifnih paketa (tzv. „otvorenih paketa“, koji imaju neograničenu ili veliku količinu podataka uključenih u mjesečnu pretplatu) možda neće biti dostupna cjelokupna količina podataka u romingu, po cijenama iz tarifnog paketa. Operator ima pravo da primijeni ograničenje količine podataka za opciju „u romingu kao kod kuće“ samo ako u 2021. korisnik plaća manje od 3,85 EUR/GB potrošenih podataka, odnosno u 2022. manje od 3 EUR/GB, u 2023. manje od 2,25 EUR/GB. Stvarno ograničenje zavisi od mjesečnog iznosa koji korisnik plaća za svoj ugovor za mobilne usluge. Tokom korišćenja usluga rominga u regionu Zapadnog Balkana korisnik može, po domaćoj maloprodajnoj cijeni, koristiti količinu podataka u romingu koja je najmanje dva puta veća od količine podataka dobijene dijeljenjem ukupne domaće maloprodajne cijene tog otvorenog paketa za uslugu prenosa podataka, bez PDV-a, za cjeli obračunski period, sa maksimalnom regulisanom veleprodajnom cijenom za uslugu prenosa podataka u romingu, koja će do kraja 2021. godine iznositi 7,7 EUR/GB.

Kao ilustraciju mogućnosti primjene navedenog, navodimo dva primjera:

Primjer 1.

Ako u domaćoj mreži korisnik koristi tarifni paket koji uključuje neograničen broj telefonskih poziva, SMS poruka i 3 GB usluge prenosa podataka u vrijednosti od 30,25 EUR (25 EUR bez PDV-a od 21%). To znači da korisnik uslugu prenosa podataka plaća po cijeni 8,3 EUR/GB ($25 \text{ EUR} / 3 \text{ GB} = 8,3 \text{ EUR/GB}$). Kada putuje u region Zapadnog Balkana u okviru opcije „u romingu kao kod kuće“ ovaj korisnik će na raspolaganju imati neograničene pozive i SMS poruke i 3 GB podataka, baš kao i kod kuće, jer nema uslova za primjenu ograničenja.

Primjer 2.

Ako u domaćoj mreži korisnik koristi tarifni paket koji uključuje neograničen broj telefonskih poziva, SMS poruka i 10 GB usluge prenosa podataka u vrijednosti od 30,25 EUR (25 EUR bez PDV-a od 21%). To znači da korisnik uslugu prenosa podataka plaća po cijeni 2,5 EUR/GB ($25 \text{ EUR} / 10 \text{ GB} = 2,5 \text{ EUR/GB}$). Kada putuje u region Zapadnog Balkana u okviru opcije „u romingu kao kod kuće“ ovaj korisnik će na raspolaganju imati neograničene pozive i SMS poruke i najmanje 6,5 GB podataka ($2 * (25 / 7,7) = 6,5$), jer operator može primijeni ograničenje za prenos podataka.

U slučaju da se odluči da primjenjuje „politiku fer korišćenja“, odnosno da primjeni izuzetke, nakon potrošene navedene količine podataka u romingu, operator može da primijeni dodatnu naknadu za korišćenje usluge prenosa podataka u romingu, koja u 2021. godini može da bude najviše 7,7 Eura/GB, a koje će se počev od 01.01.2022. godine smanjivati na godišnjem nivou prema sledećoj dinamici: na 6 EUR/GB od 01.01.2022. godine, na 4,5 EUR/GB od 01.01.2023. godine, na 3,5 EUR/GB od 01.01.2024. godine, na 3 EUR/GB od 01.01.2025. godine i na 2,5 EUR/GB od 01.01.2026. godine.

Kada operator želi da primijeniti ova ograničenja za uslugu prenosa podataka u romingu, dodatnu naknadu ili bilo koji drugi izuzetak koji je predviđen regulativom koja se odnosi na „roaming kao kod kuće“ dužan je da sve korisnike, na koje se to primjenjuje, jasno obavijesti o svim tim izuzecima, kako bi korisnik u potpunosti mogao da prati i kontroliše svoje troškove u romingu u regionu Zapadnog Balkana.

Ako operator korisnika nije obavijestio o ograničenju usluge prenosa podataka u romingu, korisnik će dok je u regionu Zapadnog Balkana na raspolaganju imati cijelu količinu podataka koja je obuhvaćena njegovim domaćim ugovorom.

Kada korisnik koristi usluge na osnovu prepaid modela naplate i ako je domaća jedinična cijena za uslugu prenosa podataka manja od 7,7 EUR/GB, operator može ograničiti količinu podataka iz opcije „u romingu kao kod kuće“. To ograničenje treba da bude najmanje jednako količini koja se dobije kada se preostali kredit na računu (bez PDV-a) na početku korišćenja usluge prenosa podataka u romingu podijeli sa 7,7 EUR. Na primjer, ako je korisniku na početku korišćenja usluge prenosa podataka u romingu na SIM kartici preostalo 13 EUR (10,7 EUR bez 21 % PDV-a), imaćete minimalno $10,7 / 7,7 = 1,4$ GB podataka u romingu. Pri tome je iznos od 7,7 EUR najveća cijena koju korisnikov operator treba da plati inostranom operatoru za 1 GB podataka kada tokom 2021. godine koristi usluge rominga u regionu Zapadnog Balkana. To znači da u okviru opcije „u romingu kao kod kuće“ korisnik dobija tačno onu količinu podataka u romingu koju je unaprijed platio. Za pozive i SMS poruke obavljene u romingu u državama Zapadnog Balkana prepaid korisnik će plaćati istu cijenu po jedinici koju plaća i u domaćoj mreži.

Pored regulisanih cijena maloprodajnih roaming usluga, operatori mogu korisnicima rominga da ponude da za dnevnu ili za neku drugu fiksnu periodičnu naknadu koriste određenu količinu regulisanih usluga rominga. Takođe, operatori mogu korisnicima da ponude i drugačije cijene roaming usluga od ovih koje su određene Sporazumom o smanjenju cijena usluga rominga i Odlukom Agencije, koje korisnik može sam da odabere u slučaju da su povoljnije za njega. Prelazak sa regulisanih cijena na alternativne cijene roaming usluga obavlja se u toku jednog radnog dana i besplatan je za korisnika.